

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра «Філософії»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛОГІКА

Освітня програма: « Менеджмент організацій і адміністрування»

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Галузь знань: 07 “Управління та адміністрування”

Затверджено на засіданні кафедри
філософії
Протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.

м. Запоріжжя

2021 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	ЛОГІКА вибіркова
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Викладач	к. філос. н., доц. Девочкіна Наталя Миколаївна
Контактна інформація викладача	(061)769-82-85 ndev@ukr.net
Час і місце проведення навчальної дисципліни	Згідно з розкладом (предметна аудиторія кафедри: а. 540, а. 549-а)
Обсяг дисципліни	120 год., 2 кредити, лекції – 18 год. семінарські заняття – 28 год., самостійна робота – 60 год. (денне відділення, 94 год. (заочне відділення). Вид контролю: залік
Консультації	1 година аудиторно 1 раз на тиждень згідно з графіком консультацій, і 1 година в режимі онлайн у сервісі Viber (за графіком консультацій викладача), а також повідомлення та листування на платформі електронної пошти ndev@ukr.net з обов'язковим двостороннім зв'язком під час онлайн-консультацій (за графіком консультацій викладача 1 раз на тиждень).
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
<p>Пререквізити: Для освоєння студентами необхідних теоретичних знань та отримання практичних навичок щодо курсу «Логіка» попередньо їм необхідно опрацювати таку дисципліну як «Філософія». Після цього одночасно з курсом «Логіка» опрацьовуються такі курси, як «Історія міжнародних економічних відносин» та «Політико-правова система України».</p> <p>Постреквізити: Отримані знання в подальшому стають теоретико-методологічною базою для здобувачів при опануванні таких дисциплін як «Історія української культури», «Міжнародні економічні відносини», «Макроекономіка», «Міжнародна торгівля», «Міжнародна економічна інтеграція» та «Глобалізація і транснаціоналізація світової економіки».</p>	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
<p>Курс «Логіка» у Національному університеті «Запорізька політехніка» входить до циклу дисциплін загальної підготовки, що забезпечують формування когнітивної, світоглядної, соціально-адаптивної, загальнокультурної компетенцій бакалаврів і є вибірковою дисципліною для спеціальності 073 «Менеджмент», освітньої програми (спеціалізація) «Менеджмент організацій і адміністрування». Курс «Логіка» передбачає розвиток когнітивних компетенцій студентів, формування інтелектуальної мобільності шляхом опанування навичок керування мисленнєвим процесом, розрізнення типів мислення та оволодіння прийомами креативного мислення.</p> <p>Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук</p>	

загальні компетентності:

ЗК 1 - здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2 – здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3 – здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 5 – знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 8 – навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9 – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10 – здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 11 – здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 12 – здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 13 – цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 15 – здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК 6 – здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
- СК 7 – здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту здатність до гнучкого мислення та компетентного застосування набутих знань в широкому діапазоні практичної роботи за фахом та у повсякденному житті;
- СК 12 – здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.
- СК 15 – здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Очікувані програмні результати навчання:

Результати навчання дисципліни деталізують такі програмні результати навчання. У результаті вивчення дисципліни «Філософія» студент повинен:

- ПР 4 демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.
- ПР 6 виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
- ПР 8 застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.
- ПР 11 демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

- ПР 15 демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.
- ПР 16 демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

4. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Логіка» є розвиток когнітивних компетенцій студентів, формування інтелектуальної мобільності шляхом опанування навичок керування мисленнєвим процесом, розрізнення типів мислення та оволодіння прийомами креативного мислення

5. Завдання вивчення дисципліни

Завданням дисципліни «Логіка» є:

- розкриття психо-фізичних засад креативних здібностей;
- ознайомлення із принципами креативності;
- опанування засад управління мисленнєвою діяльністю;
- сформувані уявлення про типи креативного мислення;
- засвоїти прийоми критичного мислення;
- усвідомлення особливостей процесу планування дій.

6. Зміст навчальної дисципліни

Основними формами навчальної роботи при вивченні дисципліни є лекційні та семінарські заняття. Лекції проводяться з базових теоретичних знань та практичних навичок застосування основних понять і законів логіки при розв'язанні ними завдань суспільної та індивідуальної життєдіяльності. Ця інформація містять узагальнений теоретичний матеріал і є базою для самостійної роботи студентів. В процесі читання лекцій увага концентрується на найбільш складних питаннях досліджуваної теми, додаються рекомендації для самостійної роботи над відповідними темами. Навчальна дисципліна «Логіка» викладається за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Тематика дисципліни розрахована на 2 змістовних модуля, які містять 6 тем.

Змістовний модуль 1. Логіка як наука про мислення.

Тема 1.1. Предмет і значення традиційної логіки. Мова логіки.

Основні дефініції поняття “логіка”. Історія логіки. Структура логіки. Логіка і міркування. Логіка і світ. Логічна онтологія. Логічна культура. Поняття “культури мислення”. Характеристика визначень: “мислення”, “свідомість”, “абстрактне мислення”. Мислення як об’єкт логіки. Культура пізнання. Єдність чуттєвого пізнання і абстрактного мислення. Основні форми чуттєвого пізнання: відчуття, сприйняття і уявлення. Поняття, судження і умовиводи як основні форми абстрактного мислення. Предмет науки логіки. Роль логіки у розвитку науки.

Мислення, логіка та мова. Значення мови у вивченні мислення. Мислення, мова, міркування. Дефініція мови. Типологія мов. Мова як знакова система. Види знаків. Логічна форма (структура) мислі. Семантичні категорії. Дескриптивні висловлювання: терм, предикатор, логічний підмет, логічний приуток, аргумент та інші. Визначення логічних термінів. Логічні зв'язки, спеціальні назви і символи. Логічні і пропозиційні сполучники. Визначення пропозиційних зв'язок: заперечення, кон'юнкція, диз'юнкція, сильна диз'юнкція, імплікація, еквіваленція. Предметне і смислове значення мовних

висловів. Мова як інформаційна система і засіб виявлення логічних форм.

Теоретичне і практичне значення логіки. Зв'язок логіки з філософією. Сутність діалектичної логіки. Місце логічної культури в духовному прогресі українського суспільства на сучасному етапі закономірних змін. Логіка і нове мислення.

Тема 1.2. Основні риси правильного мислення та формально-логічні закони.

Поняття логічного закону. Порівняльна характеристика законів логіки та законів природознавства. Закони філософії та науки логіки. Поняття правильного мислення. Основні риси правильного мислення: визначеність, послідовність, несуперечність і доказовість. Істинність і формальна правильність міркування.

Характеристика основних формально-логічних законів. Об'єктивний і загальнолюдський характер законів логіки.

Сутність закону тотожності. Закон тотожності як закон однозначності думки і обґрунтування твердження. Вимоги закону тотожності до процесу міркування та правильного мислення. Закон тотожності: заперечує, застерігає, не забороняє або вимагає.

Сутність закону суперечності. Про що стверджує логіка суперечності суджень. Структура суджень, які знаходяться у відношенні суперечності. Значення закону суперечності для спростування суперечливих думок. Логічні та діалектичні суперечності.

Сутність закону виключеного третього. Визначення суперечливих суджень. Вимоги закону виключеного третього до суперечливих суджень. Неможливість логічної "середини" і можливість реальної альтернативи.

Сутність закону достатньої підстави. Закон достатньої підстави як своєрідний підсумок трьох попередніх законів. Еквівалентні формулювання закону достатньої підстави. Поняття логічного обґрунтування суджень. Необхідність обґрунтування думки, доведення істини.

Тема 1.3. Визначення поняття як початкової форми мислення. Логічні відношення та операції над поняттями.

Визначення поняття. Мовні засоби виразу поняття. Види ознак предмета думки. Дефініція змісту поняття. Предикат як знакова форма фіксації змісту поняття. Родові та видові ознаки. Дефініція обсягу поняття. Класи, множини, підмножини і елементи предметів. Обсяг поняття як множина. Поняття множини.

Види понять: загальні, пусті, одиничні, збірні і незбірні, конкретні та абстрактні, позитивні і негативні, співвіносні і безвідносні.

Логічні відношення між поняттями. Визначення логічного відношення. Порівнянні і непорівнянні поняття, сумісними і несумісними. Тотожні поняття. Відношення рівнозначності, підпорядкування, перехрещення, протилежності, співпорядкування. Кола Ейлера.

Логічні операції над поняттями. Визначення логічної операції. Обмеження й узагальнення понять. Операції над обсягами понять як множинами. Операція доповнення

обсягу поняття. Операція перетину обсягів поняття. Операція об'єднання обсягів поняття.

Поділ поняття та правила поділу. Визначення поділу. Структура операції поділу: ділене поняття, члени поділу, підстава поділу. Види поділу понять: поділ за видозмінюваною ознакою та дихотомічний поділ. Спеціальні правила поділу понять та можливі помилки при їх порушенні.

Визначення поняття та правила визначення. Дефініція визначення поняття. Структура визначення поняття. Площини визначення. Правило введення. Правило усунення. Види визначення. Реальна і номінальна дефініції. Основні правила визначення понять.

Змістовний модуль 2. Логічна характеристика форм мислення.

Тема 2.1. Логічна сутність судження. Відношення між судженнями.

Найуживаніші дефініції судження. Загальна характеристика суджень. Логічна структура судження. Співвідношення понять: «судження», «речення» та «висловлювання». Прості і складні судження. Структура простого судження: суб'єкт, предикат, зв'язка, квантор.

Класифікація суджень. Категоричні і некатегоричні. Атрибутивні судження, судження з відношеннями і судження існування. Модальні судження, умовні судження, розділові судження. Типологія атрибутивних суджень за кількістю і якістю. Загально-стверджувальні, частково-стверджувальні, загально-заперечні і частково-заперечні судження. Логічні відношення між атрибутивними судженнями. Порівнювані судження і непорівнювані судження. Сумісні і несумісні судження. Відношення підпорядкування /сумісні/. Відношення протилежності (контрарності)-/несумісні/. Відношення підпротилежності (субконтрарності)-/сумісні/. Відношення суперечності (контрадикторності)-/несумісні/.

Розподіленість термінів у судженнях. Схеми відношень між термінами в категоричних судженнях (за Ейлером). Розподіленість і нерозподіленість суб'єкта і предиката у загально-стверджувальному, частково-стверджувальному, загально-заперечувальному, частково-заперечувальному судженнях.

Визначення складного судження. Види складних суджень. Виклад складних суджень мовою логіки висловлювань. Алфавіт (логічна символіка) та правила утворення. Кон'юнкція, диз'юнкція, імплікація, еквіваленція і заперечення. Порівнювані складні судження. Непорівнювані складні судження. Сумісні складні судження: еквівалентність, часткова сумісність, логічне слідування. Несумісні складні судження: суперечність, протилежність.

Тема 2.2. Умовиводи як складна форма мислення. Поняття категоричного силогізму.

Загальна характеристика умовиводу. Структура умовиводу: посилка (підстава), вивідне знання (логічний наслідок). Обґрунтовуючі знання (наукова основа). Форми і види умовиводів. Поняття індуктивного та дедуктивного умовиводу. Умовиводи за логічним квадратом і за аналогією. Безпосередні і опосередковані умовиводи. Поняття та типові приклади безпосередніх умовиводів: перетворення, обернення, протиставлення

предиката.

Поняття висновку логіки висловлювань. Типологія правил висновку логіки висловлювань. Визначення основних прямих правил. Характеристика основних непрямих правил. Метод аналітичних таблиць.

Поняття дедуктивного умовиводу, його структура. Структура та форма категоричного силогізму. Поняття фігури та модусу простого категоричного силогізму. Загальні правила простого категоричного силогізму. Спеціальні правила простого категоричного силогізму та їх обґрунтування. Виведення модусів фігур простого категоричного силогізму. Застосування аналітичних таблиць для обґрунтування силогістичних висновків.

Типологія умовиводів. Умовні умовиводи. Розділові умовиводи. Умовно-розділові умовиводи.

Тема 2.3. Логічні основи теорії аргументації.

Сутність логічної аргументації. Обґрунтування – один із основних принципів розвитку науки і логічного мислення. Доказовість – необхідна умова розвитку науки. Факти і аргументи. Переконавання.

Поняття доведення. Структура доведення. Види доведення. Спростування, його основні види. Правила доведення і спростування: правила і помилки стосовно тези, правила і помилки стосовно демонстрації. Софізми і парадокси. Паралогізми. Еклектика. Апорії. Антиномія. Роль науки в розв'язанні парадоксів і антиномій.

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	К-сть год.
1,2	Предмет і значення традиційної логіки. Мова логіки	Лекція, семінар	6
3, 4, 5	Основні риси правильного мислення та формально-логічні закони	Лекція, семінар	8
6, 7, 8	Визначення поняття як початкової форми мислення. Логічні відношення та операції над поняттями	Лекція, семінар	10
9, 10, 11	Логічна сутність судження. Відношення між судженнями	Лекція, семінар	10
12, 13	Умовиводи як складна форма мислення. Поняття категоричного силогізму	Лекція, семінар	8
14	Логічні основи теорії аргументації.	Лекція, семінар	4

8. Самостійна робота

Одна тема курсу повністю відведена для самостійного опанування студентами. Крім того, якась частина з кожної із тем також відведена для самостійного опанування студентами. Загалом це становить 60 годин для денного відділення та 94 годин для заочного.

Метою самостійної роботи є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та послідовне формування у здобувачів вищої освіти самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця вищої кваліфікації.

Проблемні питання здобувачі мають змогу обговорити з викладачем під час обов'язкових консультації 1 раз на тиждень, або в інші часи за домовленістю з викладачем. Також доступні аудіолекції доц. Девочкиної Н.М. в системі Moodle, аудіоконсультації у сервісі Viber (за графіком консультацій викладача), а також повідомлення та листування на платформі електронної пошти з обов'язковим двостороннім зв'язком під час онлайн-консультацій (за графіком консультацій викладача 1 раз на тиждень).

Назва теми	Графік самостійної роботи	Кількість годин	Контрольні заходи
Логічна культура економіста	Виконання індивідуального тематичного завдання.	8	5 балів у загальних 100
Методологічна функція законів логіки при аналізі економічних процесів.	Виконання індивідуального тематичного завдання.	7	5 балів у загальних 100
Роль аналогії в пізнанні економічних процесів.	Виконання індивідуального тематичного завдання.	7	5 балів у загальних 100
Роль гіпотези в економічній діяльності.	Виконання індивідуального тематичного завдання.	8	5 балів у загальних 100
Поєднання індукції та дедукції в економічному пізнанні	Виконання індивідуального тематичного завдання.	11	5 балів у загальних 100
Логічна культура ведення дискусії та суперечок у професійному становищі економіста	Виконання індивідуального тематичного завдання.	8	5 балів у загальних 100
Софізми як вид інтелектуального шахрайства.	Виконання індивідуального тематичного завдання.	11	5 балів у загальних 100

9. Система та критерії оцінювання курсу

Види контролю: поточний, рубіжний(проміжна атестація).

Форма підсумкового контролю – іспит.

Оцінювання академічних успіхів студента з дисципліни «Філософія: загальний курс» здійснюється за такими критеріями та у відповідності до такої методики:

	Лекції	Семінарські (практичні) заняття	Самостійна робота студента	Підсумкове рубіжне опитування	
<i>Найменування завдань</i>	Тестові письмові опитування (за темами лекції) та реферативний звіт з 3-х тем навч. програми	Усні опитування, письмові тестові і не-тестові опитування (згідно з тематикою заняття)	Виконання тематичного (творчого) письмового завдання		<i>Разом</i>
Лекції Семінари СРС Підсумкове рубіжне опитування	15+15	40	10	15 (+5)	100

Підсумкова оцінка за семестр визначається як середня двох підсумкових рубіжних контролів за перший та другий змістовні модулі.

Екзамен проводиться за наявності незадовільної підсумкової оцінки або за вибором студента, як письмове опитування (містить /разом 15 запитань/ 5 теоретичних запитання, 10 тестових запитань) або як усний екзамен.

Отже, екзамен оцінюється за такою шкалою:

Поточне тестування та самостійна робота							Підсумкове рубіжне опитування (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			15 + (5)	100
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7		
12	12	8	12	12	12	12		

T1 ... T7 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85 – 89	B	добре	
75 – 84	C		
70 – 74	D	задовільно	
60 – 69	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
--------	---	--	---

Контроль знань здобувачів вищої освіти *заочного відділення* здійснюється шляхом виконання та подальшого захисту контрольної роботи, для виконання якої відкрито доступ до допоміжної інформації в системі , в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка»: <https://moodle.zp.edu.ua> та у методичних вказівках до виконання контрольної роботи з дисципліни «Філософія: загальний курс», а також аудіоконсультації у сервісі Viber (за графіком консультацій викладача), а також повідомлення та листування на платформі електронної пошти ndev@ukr.net.

10. Політика курсу

Політика курсу базується на Положенні про систему забезпечення НУ «Запорізька політехніка» якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості). Режим доступу:

http://www.zntu.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_zabezpechennia_yakosti.pdf

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання Moodle), до яких має бути виконано певне завдання. Перескладання модулів (рубіжний контроль) відбувається тільки при наявності поважної причини пропуску із обов'язковим дозволом деканату.

Політика щодо академічної доброчесності: Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, досягнення результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про

авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації; використання достовірної інформації з офіційних джерел при виконанні проектних завдань. Списування під час рубіжного контролю та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, не дозволяються пропуски занять та запізнення з неповажних причин. Здобувачі освіти повинні приймати активну участь під час проведення занять, виконувати необхідний мінімум навчальної роботи, що є допуском до підсумкового контролю. Обов'язкове вимкнення мобільних девайсів під час відвідування занять в аудиторії.

В умовах впровадження дистанційної форми навчання за наявності об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, індивідуальний графік, знаходження на карантині і т. інш.) та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватися самостійно, на засадах академічної доброчесності. При цьому щотижня здобувач вищої освіти має звітувати через електронну пошту або через систему дистанційного навчання Moodle про стан виконання завдань та раз на тиждень – за графіком консультацій - виходити на онлайн-консультацію.

Політика дотримання прав та обов'язків здобувачів вищої освіти. Права і обов'язки здобувачів вищої освіти відображено у п.7.5 Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка» (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protseesu.pdf).

Політика конфіденційності та захисту персональних даних. Обмін персональними даними між викладачем і здобувачем вищої освіти в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>). Стаття 10, п. 3 «Використання персональних даних працівниками суб'єктів відносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здійснюватися лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які їм було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом».